

AT LEDE VEJLEN

INSPIRATION TIL PH.D.-STUDERENDE OG DERES VEJLEDERE
BASERET PÅ INTERVIEWS MED VEJLEDERE OG STUDERENDE
VED DE 6 FAKULTETER PÅ KU

”Hvert vejledningsforløb er individuelt, det er to mennesker der mødes på midten – både personligt og fagligt”. Færdig ph.d.

INDHOLD:

RELATIONEN	4-5	KONSTRUKTIV KRITIK	16-17
FAGLIGE OG SOCIALE NETVÆRK	6-7	DEN UNIVERSITÆRE TRADITION	18-19
FORVENTNINGSADFÆSTNING, RETTIGHEDER OG PLIGTER	8-9	AT BLIVE FORSKER	20-21
TYDELIGHED	10-11	DANNELSESREJSE	22-23
RETTIDIGHED	12-13	KARRIEREUDVIKLING	24-25
EJERSKAB	14-15	TIDSLINJE	26
		VIDERE LÆSNING	27

Forfattere: Josefine Due, etnolog, Sofie Kobayashi, ph.d.-studerende, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet og Camilla Østerberg Rump, lektor, Institut for Naturfagenes Didaktik, Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Udgivet med støtte fra Københavns Universitets Forsknings- og Innovationsråd (KUFIR).

Hjemmeside: <http://phd.ku.dk/> · Fotos: Christoffer Regild og Heine Pedersen · Grafisk Design: Kliborg design · ISBN nr. 978-87-993899-0-2 · 2. udgave, 2013

ETHVERT VEJLEDNINGSFORLØB ER UNIKT

Det gode vejledningsforløb handler om relationen mellem vejleder og ph.d.-studerende, og relationen er betinget af konkrete omstændigheder, rammer, vilkår, vejleders og ph.d.-studerendes tidligere erfaringer, vejleders og ph.d.-studerendes personligheder, etc. Af samme grund giver denne pjece ikke skræddersyede svar på, hvad man skal gøre i en given vejledningssituation. Pjecen skal ses som inspiration til at reflektere over og snakke om vejledningen. Den er tænkt som inspiration for den enkelte vejleder og ph.d.-studerende til at udvikle og kvalificere sin egen vejledningspraksis ved at reflektere over egen praksis i lyset af andres erfaringer.

Det er en udbredt erfaring, at når noget går galt, skyldes det ofte, at der var noget man skulle have taget fat i tre måneder forinden. Dette taler for, at vejledere og ph.d.-studerende indarbejder nogle faste rutiner i vejledningen, der understøtter, at man løbende og især i starten får afklaret forventninger, udredt misforståelser, lagt planer, evalueret planer, etc. God kommunikation kan forhindre mange problemer, og det helt generelle råd, der kan gives for at understøtte god vejledning er: Snak om tingene.

Pjecen er blevet til på grundlag af interviews med 15 nuværende og tidligere ph.d.-studerende, samt 7 ph.d.-skoleledere og 3 ph.d.-vejledere ved København Universitet. Der er interviewet både ph.d.-studerende og vejledere ved alle de seks fakulteter.

Det var vores hypotese fra starten, at der ville vise sig nogle fællestræk på tværs af alle forløb og nogle mere fag- eller fakultetsspecifikke særkender. Dette har vist sig kun delvist at holde stik. Vi har ikke fundet særkender for de enkelte fag eller

fakulteter. Faktisk har vi fundet lige så store forskelle indenfor de enkelte fakulteter og fagområder, som mellem dem.

Gennem vores interviews har vi identificeret 11 temaer. Temaer er selvstændige problematikker, men hvert tema er samtidig en del af en helhed, hvorfor de problematikker der rummes i et tema også kan forekomme i et andet tema. Hvert tema er beskrevet på et opslag. På venstresiden er den ph.d.-studerendes perspektiv repræsenteret, på højresiden er vejlederens perspektiv repræsenteret.

Det er en generel iagttagelse, at det vores vejlederinformanter beskriver som vigtigt, også er det de ph.d.-studerende efterspørger. Der ligger altså heri en slags paradoks: På den ene side ved vejlederne hvad der skal til, på den anden side er det tilsyneladende ikke det, de ph.d.-studerende oplever, at de får. Vi håber, at denne pjece kan medvirke til, at gabet mellem vejlederes gode intentioner og ph.d.-studerendes oplevelser bliver mindre.

God læselyst!

RELATIONEN

Relationen handler om respekt, tillid, ros og om at blive opsøgt i en ensom proces.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler relationen om ensomhed, respekt og ligeværd, om at et ph.d.-projekt til tider er forbundet med dårlig samvittighed og manglende tro på, at man nu er faglig god nok, at data ikke makker ret samtidig med, at det i perioder er en ensom proces at skrive en ph.d. For en ph.d.-studerende er det lige præcis i sådanne situationer, at vejleder har en social forpligtelse til at være opsøgende, insistere på dialog og huske på at rose det, der er godt. Grundlæggende er ros og anerkendelse en gennemgående motivationsfaktor.

En ph.d.-studerende oplever ofte en stigende ensomhed i slutfasen, hvor det bliver tydeligt, at projektet udelukkende er ENS EGET projekt – at kun DU kan køre projektet i mål, både skriftligt ved afhandlingen og mundtligt ved forsvaret, hvor det ikke er muligt at lægge noget ansvar på vejleders skulder.

Som ph.d.-studerende er det afgørende at føle sig som en del af et team ved det institut, center eller den virksomhed, man er tilknyttet. At man ikke udelukkende opfattes som en person i en læreproces, men derimod som en ligeværdig sparringspartner. For udenlandske ph.d.-studerende betyder det meget, at vejleder viser respekt for den ph.d.-studerendes kulturelle baggrund, og ikke gør sig bedrevidende eller overlegen hvad angår den ph.d.-studerendes land og kultur.

”Her i den sidste del af processen går det op for én, at det er ENS EGET projekt. Der kommer en ensomhed ind over det ved bevidstheden om, at der ikke er andre end én selv der kan køre det i mål. Det er vejlederens rolle at bakke op om den ensomhed.” Ph.d.-studerende

”Da jeg virkelig havde problemer med mine data, der blev jeg mindre opsøgende. Det var psykologisk hårdt, jeg vidste det var noget lort jeg sad med - der var jeg ikke god til at opsøge hjælp.” Postdoc

VEJLEDERE

For vejlederne er det vigtigt at opbygge et forhold med gensidig respekt og tillid, så den ph.d.-studerende kan føle sig tryk og tage problemer op med vejlederen. Det er vigtigt at investere tilstrækkeligt i forholdet, så det bliver robust nok til at man kan komme igennem kriser. Faktorer som dårlig kemi, stor afstand for eksterne ph.d.-studerende og kulturelle forskelle i forhold til internationale ph.d.-studerende kan gøre det svært at opbygge et godt forhold. Kommunikationen er vejen til løsning af mange problemer, og det er også det, der giver problemer, hvis det ikke er i orden.

Et tillidsfuldt og robust forhold opbygges ved, at man viser interesse for både projektet og personen. Man skal bekymre sig for hvordan den ph.d.-studerende har det, man skal være opsøgende og spørge ind til hvordan det går med projektet. Man skal være ærlig, både når man roser og når man kommer med kritik, og overholdelse af aftaler er en naturlighed. Små ting som at sende referencer og invitationer videre er med til at opbygge tillidsforholdet – altså de drypvise kollegiale småbidder, som man også sender til hinanden vejlederne imellem.

ANBEFALINGER

- Brug tid på det første møde til at tale bredere om forskellige erfaringer med vejledning
- Invester tid i starten til at opbygge en tillidsfuld relation
- Dårlig kemi kræver handling: Find en fælles ramme I kan agere indenfor, inddrag en vejleder mere eller skift vejleder
- Vejleder har et ansvar for at være opsøgende i svære perioder

”Det er nemmere for den ph.d.-studerende at komme til en, hvis man viser den omsorg, at det er vigtigt: ”Så vigtigt er det for mig, hvordan det går med dig”.” Vejleder

”Jeg tror personligt på at den der bekræftelse af at det er godt nok, og at det kan blive bedre, at den der dobbelthed er fuldstændig vigtig.” Vejleder

”De er jo alle sammen forskellige, og hvis de er lidt tilbageholdende, så sige, det gør ikke noget det ikke er gennemskrevet og sådan noget, jeg skal bare se ideerne, så kan vi tale om dem. Fordi nogle ph.d.-studerende er meget bange for at vise deres ting frem på et tidligt tidspunkt.” Vejleder

FAGLIGE OG SOCIALE NETVÆRK

Faglige og sociale netværk handler om arbejdsbetingelser i hverdagen.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler faglige og sociale netværk grundlæggende om behovet for at blive set og hørt i hverdagen, at der er nogle forventninger til ens forskning og følelsen af, at ens forskning er efterspurgt, brugbar og perspektiverende. Ph.d.-studerende, der er en del af et større forskningsprojekt, har i kraft af projektet en følelse af at være en del af en større helhed. For dem er der fast definerede retningslinjer eller rammer for projektet. Ph.d.-studerende med et individuelt, selvstændigt formuleret projekt har stor forsknings- og metodefrihed, men har til gengæld ikke som udgangspunkt et etableret fagligt netværk i hverdagen.

Faglige og sociale netværk er et spørgsmål om at få etableret relationer, der understøtter én fagligt, samtidigt med at de kan supplere vejlederen, hvis og når denne ikke har tid. Sidder man med et individuelt ph.d.-projekt er det endnu mere afgørende for forløbet, at vejlederen i kraft af sit kendskab til instituttet og faglige grupperinger aktivt hjælper med at opbygge faglige og sociale netværk, allerede fra start.

”Da jeg kom fra virksomheden og ind at sidde på Universitet, der rykkede både projektet og jeg mig. Jeg fik daglig sparring, og der var en synergieffekt frem for at sidde med det hele selv. Det er godt når ph.d.-studerende kan spørge hinanden og hjælpe hinanden på et lavpraktisk plan ligesom man ikke skal opfinde alle ting selv. I sådan en gruppe kan der også være postdocs, det vil være skide godt, for de har lige været i gennem den proces.” Færdig ph.d.

”Mit projekt var et EU-projekt med 11 lande og 13 laboratorier. Mit projekt var derfor forudbestemt og fast defineret. Det var meget godt, fordi jeg havde faste rammer at bevæge mig inden for. Det er givende at føle at ens forskning skal bruges. Jeg har ikke følt mig ensom, fordi jeg altid har haft nogle andre at sparre med, hvis ikke min vejleder havde tid. Det var bare et spørgsmål om at åbne munden og få talt med nogle andre professorer” Postdoc

VEJLEDERE

Vejlederne ser en vigtig opgave i at integrere deres ph.d.-studerende i forskningsmiljøet og det sociale miljø på arbejdspladsen. Nogle vejledere ser det som en forudsætning for at have ph.d.-studerende, at der er et forskningsmiljø af en vis størrelse og tyngde. Man ser også en forpligtelse i at tage imod andres ph.d.-studerende i gruppen. Vejlederne ser en særlig forpligtelse i at tage sig af ph.d.-studerende, der kommer fra udlandet. Vi vil gerne have stærke forskningsmiljøer, der kan tiltrække ph.d.-studerende fra udlandet, men det fører også visse forpligtelser med, netop på det sociale område.

Vejlederne ser en særlig problematik i at integrere de eksterne ph.d.-studerende. Det er vigtigt for at de ph.d.-studerende har et netværk at trække på i skrivefasen, hvor man tit sidder isoleret, men det er også vigtigt, at de eksterne ph.d.-studerende eksponeres for forskningen på universitetet.

ANBEFALINGER

- Overvej om det er en fordel med kontorfællesskaber for ph.d.-studerende: Det giver mulighed for at danne netværk og blive integreret
- Skab rum for at de ph.d.-studerende kan udveksle erfaringer
- Mentor-ordninger hjælper nye ph.d.-studerende med at blive hurtigere integreret i forskningsmiljøet
- Sørg for at eksterne ph.d.-studerende sidder en væsentlig og sammenhængende del af deres tid på universitetet

”Det der med at indgå i en forskergruppe, som er ud over den enkelte vejleder, det der med at være ud over en én til én relation, og være inde i en mange til mange relation, det tror jeg er vigtigt.” Vejleder

FORVENTNINGSAFSTEMNING

Forventningsafstemning handler om at få skabt en åben dialog om gensidige forpligtelser, rettigheder og pligter, i ph.d.-forløbet.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler det om et ønske om at tydeliggøre både rettigheder og pligter i ph.d.-forløbet.

Som ph.d.-studerende er man ofte uvis på, hvor meget vejleder er forpligtet til at vejlede. Når en ph.d.-studerende med egne øjne kan se, at vejlederen har travlt, kan det være svært at insistere på vejlederens tid. Men hvis man kender sine rettigheder og har indblik i vejlederens formelle forpligtelser bliver det nemmere – med formalia i ryggen – at opsøge vejleder. Omvendt har de ph.d.-studerende også et ønske om, at det allerede tidligt i projektforsøbet gøres klart, hvilke formelle krav man som ph.d.-studerende skal leve op til inden for de tre år.

”Min vejleder har været meget uformel. Vi har haft to eller tre formelle møder gennem hele forløbet, som var aftalt på forhånd. Ellers har jeg fået faglig sparring på ad hoc tidspunkter. Det kunne være rigtig godt, hvis der var et fast timetal, så man ved hvor meget man kan gøre krav på. Vejlederne vil også vide, om de nu har givet det de skal.” Ph.d.-studerende

Forventningsafstemning handler om vigtigheden af et indledende møde mellem ph.d.-studerende og vejleder, hvor ambitionsniveauet afstemmes, der udarbejdes en plan for hvor tit man mødes, hvor man mødes, og om møderne er formelle eller uformelle. På et helt konkret niveau afstemmes forventningerne også om man udelukkende kan opsøge vejlederen inden for den aftalte tid eller om det f.eks. er muligt at kontakte hinanden via mobil, når der viser sig et behov. Ligesom det er nyttigt at nå frem til en fælles forståelse af, hvad den konkrete vejledningssession skal indebære af forberedelse og output.

*”Jeg ved jo godt min vejleder er stresset, og jeg har næsten dårlig samvittighed over, at han skal bruge sin tid på mig.”
Færdig ph.d.*

VEJLEDERE

For vejlederne handler det om at finde en fælles ramme for vejledningen. Både vejleder og ph.d.-studerende har sit eget spillerum, og man må finde en ramme, som begge kan agere indenfor ved at afklare forventninger. Der er stor forskel på, hvor struktureret forventningsafstemningen gribes an, fra et møde

”De ph.d.-studerende er jo egentligt utroligt beskedne og tilbageholdende, måske fordi de befinder sig på usikker grund fordi de ikke rigtig ved hvad de skal forvente. Hvad kan man forvente som ph.d.-studerende at modtage af hjælp og støtte, og hvad forventes man så at levere til gengæld? Altså nogle relativt simple spørgsmål, som måske bliver overset på universitetet.” Vejleder

afsat til dette i starten af forløbet, til noget man gør ‘hen ad vejen’. Vejlederne oplever, at nye ph.d.-studerende generelt er usikre på hvad de kan forvente af vejledning. Der kan også være stor forskel på danske og udenlandske ph.d.-studerende, hvor de udenlandske ofte har en forventning om, at vejleder skal se alt hvad de skriver, mens danske ph.d.-studerende har mere løse forventninger. Vejleder kan have forskellige roller afhængigt af den ph.d.-studerende og af hvor man er i projektet, men generelt er det vigtigt med megen vejledning i starten af forløbet, hvor kursen skal afstikkes. Vejlederne ser to slags møder: snak over kaffen, og aftalte vejledningsmøder med forberedelse for begge parter. På de formelle møder giver man feedback og man gør status, og her er det vigtigt at afslutte hvert vejledningsmøde med at pege fremad: Hvad bliver det næste? De uformelle møder bruges til at løse dagligdags problemer og til at få en fornemmelse af, hvordan den ph.d.-studerende trives. Begge slags møder er vigtige, og det er en udfordring at finde en vejledningsform for de eksterne ph.d.-studerende, som kan kompensere for manglen på kaffepauser.

ANBEFALINGER

- Afhold et indledende møde for at afklare gensidige forventninger
- Vær opmærksom på at behovene kan ændre sig igennem forløbet: Afstem fx forventninger igen efter et og to år
- På hjemmesiden <http://phd.ku.dk/> findes inspiration til forventningsafklaring
- Formaliser vejledningsmøderne – aftal faste mødetider og vejledningens form og indhold
- Evaluer løbende vejledningen – hvad er der brug for hvornår? Aftal tidspunkter for evalueringerne, så det ikke venter til der opstår problemer

”Det er vigtigt at være opmærksom på, at der altså er meget stor forskel på ph.d.-studerendes måde at arbejde på. Jeg tror det vigtigste er, at der er en form for enighed mellem vejlederen og den ph.d.-studerende om hvordan vejledningsforløbet skal være. Man skal dog passe på med at formalisere det alt for meget, men jeg tror godt at man kan gøre mere end vi gør i dag, med rette.” Vejleder

TYDELIGHED

Tydelighed handler om klare udmeldinger.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler tydelighed om fra start at vide hvilke forventninger, der er til ens konkrete forskningsområde – om det er en midlertidig eller langsigtet forskningsindsats. Som ph.d.-studerende kan det være svært at navigere og prioritere i ekstraopgaver og kurser, hvis ikke man fra start ved, hvad der reelt ønskes og forventes af én fra f.eks. instituttets side.

Tydelighed handler også om, at vejleder skal udvise stringens i vejledningen. Som ph.d.-studerende vil man i perioder opleve usikkerhed på egen formåen, ensomhed og manglende fremdrift, og så griber man ukritisk efter alle de ideer og input, vejleder kommer med. For den ph.d.-studerende er det derfor afgørende, at vejleder er opmærksom på at begrænse sin idérigdom og ikke sætter flere skibe i søen, end det er realistiske at hive i land igen.

”Nogle gange var jeg desperat for at få hjælp, så gik jeg i alle de retninger vejlederne kunne snakke om. Eller også søgte jeg hjælp hos andre, der så syntes det og det. Så prøvede jeg i halvanden måned at gå en vej, og så den anden vej måneden efter.” Færdig ph.d.

”Jeg har brug for at vide, at instituttet tænker over, hvad de vil med mig. Det er selvfølgelig svært for vejlederen at vejlede om sådan nogle ting, hvis ikke der er en klar strategi, men for mig er det retningsgivende for hvordan jeg skal agere som løst ansat.. [..]. Det har fyldt en del på det seneste, fordi jeg mangler en klar udmelding om, hvad man ønsker med at uddanne mig – udover selvfølgelig en god afhandling. Det er jo halvanden million kroner, hvad vil man have for de penge? Jeg ved faktisk ikke hvad de forestiller sig.” Ph.d.-studerende

VEJLEDERE

Langt de fleste vejledere ser det som indlysende, at kun de færreste ph.d.-studerende har mulighed for at få en karriere ved universitetet, så det er ikke umiddelbart en problemstilling vejlederne tager op. Forskningsstrategier er dynamiske, og det er svært at sige noget præcist om hvilke forskningsområder, der prioriteres i fremtiden. Direkte adspurgt ser vejlederne det som noget den ph.d.-studerende selv kan tage op i MedarbejderUdviklingsSamtalen (MUS), som efterhånden er en fast bestanddel de fleste steder. Nogle vejledere synes, at det kan være svært at begrænse deres idérigdom, men samtidigt mener de selv, at det er nødvendigt på et tidspunkt i forløbet at holde inde med at komme med nye idéer.

”En af de ting, som nogle ph.d.-studerende har følt sig overvældet af, det er, at jeg hele tiden refererer til hvad de også kunne læse.” Vejleder

ANBEFALINGER

- Når en af parterne oplever et behov, så tag spørgsmålene op, også selvom der ikke kan gives præcise svar. Er der f.eks. tale om en kortsigtet satsning eller er der langsigtede mål med projektet?
- Idérigdommen skal justeres efter fasen i projektet, den ph.d.-studerende og projektets natur
- Snak om hvordan ideerne skal bruges: Er det inspiration, eller forventer vejleder at de bliver forfulgt?
- Instituttet skal melde klart ud om de er interesserede i at beholde den ph.d.-studerende efter endt projekt – så den ph.d.-studerende ved hvad han/hun har at holde sig til

”Jeg tror jeg er blevet bedre de senere år, og hele tiden tage højde for, at nu skal hun være færdig, nu skal der ikke læses en hel masse nyt, det tror jeg at jeg er blevet bedre til, men stadigvæk det er en af mine svagheder, men samtidigt er det også en styrke.” Vejleder

RETTIDIGHED

Rettidighed handler om at ph.d.-projektet færdiggøres til tiden.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler rettidighed om at undgå normen om, at et ph.d.-projekt i sin natur ikke lader sig gøre inden for den fastsatte tidsramme - den treårige deadline skal overholdes.

Den ph.d.-studerende har endnu ikke tidsfornemmelsen for, hvad der forskningsmæssigt lader sig gøre inden for tre år. Samtidig er det fristende at lade sig forføre af sit projekt til at gå dybere og nye veje. For den ph.d.-studerende er det derfor vigtigt, at vejleder qua sin erfaring med forskningsprocesser i tide er med til at stoppe materialeindsamlingen og samtidig går i front med at tage både faglige og strukturelle beslutninger, så ph.d.-projektet kan blive færdigt inden for tidsrammen.

Helt konkret handler rettidighed også om, at vejlederen giver feedback på tilsendte afsnit inden for så kort en tidsramme, at skriveprocessen ikke bremses.

”Der er jo halvårsrapporterne, men de bliver ikke brugt. Jeg tror der er en tendens til at tro, at ”det spænder bare ben for jeres frihed”, men det er noget bullshit, for der kan også være produktivitet i nødvendigheden. Faktisk aflastes man fra fuldstændigt at skulle styre det hele selv.” Færdig ph.d.

”Det, der er mit store problem, er at mit projekt forfører mig gang på gang. Der er så mange spændende ting at vende. Det er fordi det er spændende at det trækker ud.” Ph.d.-studerende

”Vejleder må ikke i 11. time sige, at man skulle have gået en anden vej. En vejleder skal komme med kritikken i tide, både fagligt og strukturelt. Så det bliver vejledning – at man ledes på vej.” Ph.d.-studerende

VEJLEDERE

For vejlederne handler rettidighed om at bruge vejledningsmøderne til at gøre status og sætte nye mål. Ph.d.-planen kan bruges som arbejdsredskab til at monitorere fremdriften, suppleret med arbejdsplaner og målsætninger. Projektet opdeles i håndterlige bidder, og vejlederen påtager sig konsulentrollen som tidtager. Fra sit helikopterperspektiv kan vejleder få øje på problemer med fremdriften, og så må problemerne vendes og planen ændres, så projektet stadig kan gennemføres inden for tidsrammen. En måde at sikre ro for den ph.d.-studerende, er at designe projektet så der er nogle 'lavt-hængende frugter' inden for det første halve år. På den måde får den ph.d.-studerende nogle resultater inden for en rimelig tid og får en følelse af, at noget er lykkedes.

ANBEFALINGER

- Brug halvårsrapporterne til at se på projektet som en helhed, frem for blot et halvt år ud af tre
- Brug ph.d.-planen som et redskab i projektstyringen og brug vejledningen til at justere planen
- Kend regelsættet, så de formelle krav imødekommes i tide – begge parter
- Som ph.d.-studerende kan du tage et projektlederkursus i starten af ph.d.-forløbet, så du får nogle redskaber til at styre tiden: milesten, interesser, mål og delmål

”Jeg mener, det er vigtigt at prøve at bryde det ned i nogle håndterlige bidder, altså under-undersøgelser eller del-resultater. Det kan også være at man har lavet dele af afhandlingen som selvstændige papers til en konference, eller man har bidraget til en bog, og der snakker jeg meget med de ph.d.-studerende om strategien for det. Altså at de tænker på det som sådan nogle byggeklodser.” Vejleder

”Problemer med fremdriften kan jo typisk være det der med at ting bliver udskudt, at jeg kan ikke lige nå at aflevere det her, eller jeg tror ikke lige jeg kommer med på det der seminar, og det kan så pege på at der i virkeligheden er nogle andre problemer, som skulle løses ad en anden vej.” Vejleder

”Jeg tror også det er vigtigt at vejlederen tænker på, at der skal være en plan B, fordi nogle projekter lykkes ikke som man tror, og så skal man have en ide om, at så bliver vi måske nødt til at skifte retning, og det er godt at have tænkt over inden.” Vejleder

EGET PROJEKT / VEJLEDERES PROJEKT

Ejerskab over projektet handler om at få skabt både fælles forståelse og individuelt ejerskab for ph.d.-projektet.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler *ejerskab over projektet* om, at begge får skabt ejerskab til projektet. Det handler om at få etableret en balance, hvor vejlederen ikke dikterer, men derimod *leder vejen* for projektet.

Interesse fra vejleders side opleves konkret ved, at vejlederen bruger tid på at indføre konkrete forslag til rettelser og justeringer i udkast til f.eks. artikler eller den endelige monografi. Dog er der også her tale om en balance, hvor feedbacken ikke må være så omfangsrig og indiskutabel, at det skrevne stilmæssigt ikke afspejler den ph.d.-studerende længere. For en ph.d.-studerende kan det i det lange løb være svært at etablere sig som selvstændig forsker, hvis ikke der er overensstemmelse mellem de udgivne publikationer under og efter ph.d.-forløbet.

”Vejlederen må gerne føle sig medansvarlig. Der er mange, der mangler vejlederens interesse og uopfordrede tid.”

Ph.d.-studerende

”Jeg tror, man får bedre projekter, hvis vejlederne har en aktie i dem. Hvis de kan se, at det også kan blive til noget for deres publikationer, så ville det rykke meget mere. De kan virkelig være med til at hæve niveauet, hvis de er engagerede. Der skal være mere på spil for dem – det er for let bare at sige ja til en vejlederrolle.” Færdig ph.d.

”Jeg er typen, der gerne vil have kontrol, så jeg har lært det er vigtigt at lade den studerende have ansvar selv. Jeg skal ikke gå ind og overtage projektet. Det er vigtigt, at de studerende føler det er deres eget projekt og ikke noget de laver for min skyld – den studerende skal tage og have ejerskab.” Postdoc

VEJLEDERE

Ejerskab til projektet afhænger i udgangspunktet af fagområde og stipendietype. Projektet kan i udgangspunktet være formuleret af vejleder, hvis det er et prædefineret projekt i de våde områder – her er det vigtigt at den ph.d.-studerende får indflydelse, og at projektet ændrer sig undervejs, så den ph.d.-studerende efterhånden tager ejerskab. For ph.d.-studerende med individuelt formulerede projekter er udfordringen at få vejlederen engageret i projektet.

Som vejleder skal man forvente, at den ph.d.-studerende på sin vis overhaler én – målet er jo at uddanne en selvstændig forsker. I starten er vejlederen den, der har svar på alt, men det er naturligt at man gennem forløbet når et punkt, hvor vejlederen ikke længere har svar på rede hånd, og mest kan stille kritiske og afklarende spørgsmål. En del af ph.d.-projektet er også at nå frem til at være kritisk overfor sin vejleder, og det kan være svært at håndtere som vejleder.

ANBEFALINGER

- Vejleder og ph.d.-studerende kan på et af de første møder begge forberede hvad de ser som særligt interessant i projektet, så de ved hvor fokus og energi vil være
- Ved individuelt formulerede projekter: Vejleder og ph.d.-studerende skal etablere en fælles interesse om at skabe ny viden
- Ved foruddefinerede projekter: Den ph.d.-studerende skal tage ejerskab over projektet
- Vær aldrig vejleder af navn, men af gavn

”I begyndelsen siger man, at det er vejlederen, der fortæller hvad man skal lave, og den studerende der siger ’Hvorfor’, men det skulle gerne undervejs ændre sig sådan at den studerende siger ’Jeg vil gerne lave det her’, og vejlederen siger ’Hvorfor’, så rovgængerer, den ansvarlige, flytter fra vejleder til den ph.d.-studerende.” Vejleder

”Min prestige skal også stå og falde med hvordan det går vedkommende, og det er et stort prestigetab for mig, hvis det ikke går godt.” Vejleder

”En måde hvor jeg som vejleder får anerkendelse og respekt på, det er ved at nogle unge kommer ind og efterhånden erkender at hvor fantastisk min forskning er, men når jeg så får noget kritik, nå hov, så er det måske ikke så fantastisk alligevel.” Vejleder

KONSTRUKTIV KRITIK

Konstruktiv kritik handler om at feedback skal være præcis og fremadrettet.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler konstruktiv kritik om både mundtlig og skriftlig feedback. Konturløs feedback opleves som et frustrationsmoment, fordi der ikke kan handles konkret på formuleringer à la "skær mere ind til benet" eller "fokuser" – hvor og hvordan skal der skæres og fokuseres?

Feedbacken skal derimod tage et konkret og brugbart afsæt, som bringer den ph.d.-studerende videre i processen – den skal være præcis og fremadrettet.

Feedback handler også om, at et ph.d.-projekt fylder så meget af den ph.d.-studerendes liv, at det kan være svært modtage feedback, fordi det ikke blot opleves som en faglig kritik, men også som en personlig kritik. Det er derfor afgørende at adskille sig personligt fra det, der er formidlet på siderne – så opleves kritikken ikke personligt.

"Man føler man er en lidt middelmådig halvidiot, og det er frustrerende. Jeg vil beskrive det med, at der ikke er nogen aflæselige kriterier for, hvornår man er god. Det synes jeg har været den største udfordring også i vejledningssituationen. Det ikke at få at vide, om det er godt eller skidt, er næste værre end at få at vide at det er dårligt – sat på spidsen." Færdig ph.d.

"Det største problem for mig var, at der ikke var nogen aflæselige kriterier for, hvornår jeg lavede noget godt. Det er de færreste steder man kan være tre et halvt år, hvor man ikke ved, om det er godt eller skidt, det man laver. Det var ikke rart med den manglende synlighed hvad angår kriterier for vellykkethed. Det har været ekstremt frustrerende, det har været et ordløst ubehag. De råd, der har været, har været uklare profilløse opfordringer som "prøv at skære lidt ind til benet" eller "træk sammenhængene mere op". Det synes jeg er vagt." Færdig ph.d.

"Jeg har heldigvis fået det sådan, at jeg gerne vil have det, råt for usødet. Det er ikke mig personligt, der bliver kritiseret på de sider... (...) Lige ud af posen stil er vigtig og god for mig. Det handler om ærlighed, for så kan man også svare ærligt tilbage. Projektet er så stor en del af ens liv, at det er et spørgsmål om at kunne adskille det fra en selv, personligt. For mig har det fungeret som en befrielse at kunne adskille processen fra mig selv som person." Færdig ph.d.

VEJLEDERE

For vejlederne er feedback skriftlige kommentarer, som man snakker igennem ved et møde. Det kan også være feedback på fremlæggelser, hvis man for eksempel øver sig inden en konference eller inden sit forsvar. Den form kritikken tager, afhænger af den ph.d.-studerende og af hvor rå eller færdig teksten er. Nogle vejledere fremhæver, at det er vigtigt for dem at se udkast, der er meget rå, for at man kan give vejledning på forskningsprocessen og projektet, frem for blot sparring på en næsten færdig tekst. Nogle vejledere beder den ph.d.-studerende præcisere, hvad de gerne vil have feedback på i en tekst, både for at tilpasse vejledningen til behovet, og for at den ph.d.-studerende kommer til at sætte dagsorden. At man så får øje på andre ting og pointerer dette, er kun naturligt. Feedback handler både om at være kritisk, og at få øje på kimene til det interessante.

”Som vejleder skylder man den ph.d.-studerende at være ærlig i forhold til hvordan man vurderer kvaliteten af det man ser vokse frem.” Vejleder

ANBEFALINGER

- 4K: Feedback skal være Kærlig, Konkret, Konstruktiv og Kritisk. Pjece om skrivegrupper indeholder gode råd til feedback, se <http://samf.ku.dk/pcs/specialeskrivere/>
- Som vejleder kan du lave en disposition for din feedback, så de ting, som er vigtigst at følge op på, fremstår tilstrækkeligt tydeligt. Den ph.d.-studerende samler op på feedbacken til sidst
- Organiser vejledningen, så den ph.d.-studerende har noget konkret at arbejde videre med
- Skeln den faglige kritik fra det personlige
- Som ph.d.-studerende kan du bede om specifik feedback på dit arbejde, fx at få at vide hvad der er godt eller hvad der kan forbedres i det du har skrevet
- Der findes forskellige feedback teknikker, som man bevidst kan arbejde med i vejledningen

”Din vejleder er ikke Gud, din vejleder, han er din vejleder, og det som du gerne vil have fra din vejleder, skal du bede om. Man får nogle gange det man beder om, og man skal bare huske at bede om det.” Vejleder

TRADITION

Den universitære tradition handler om den kultur og det hierarki, man indskrives sig i som ph.d.-studerende.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler den universitære tradition om den kultur, man indskrives sig i. En kultur, hvor en ph.d.-studerende opfattes som så selvstændig, at f.eks. instituttet afholder sig fra at stille formelle krav. På trods af at centrale tiltag strider imod selve forestillingen om en ph.d. som en fri proces, så er det paradoksalt nok et udtalt ønske fra flere ph.d.-studerende.

Den universitære tradition handler også om at imødegå lærde professorers forestilling om, at det skal være hårdt at gennemføre en ph.d. For den ph.d.-studerende er et godt slutprodukt mere forbundet med sparring og en fælles interesse fra vejleders side, end en forventning fra vejleders side om et treårigt lidelsesforløb. En ph.d.-studerende oplever også at indskrives sig i et hierarki, hvor vedkommende ligger nederst. Man "tør" ikke være i opposition til hverken vejleder, medvejleder eller andre med aktier i projektet, fordi man som ph.d.-studerende står i et afhængighedsforhold til vejlederne og ikke ved hvornår man har brug får dem – heller ikke i en videre karriere.

"Det latterlige i den her ph.d.-verden er, at når jeg endelig kom ud med mine frustrationer skulle jeg høre på, at det skulle være hårdt og det havde det også været for dem. Hvad er det for noget fordrukkent sludder? Skal det være hårdt – skal man lide for at det bliver en god ph.d.?" Færdig ph.d.

"En vejleders væsentligste opgave er at virke som inspirator, og også rosende. Men det gør man jo ikke i den akademiske verden, så spørgsmålet er om man kan forlange det? Altså, min vejleder har sagt at mit metodekapitel er rigtig godt – betyder det så at de andre 12 kapitler er dårlige?" Ph.d.-studerende

"Jeg var midt i mit projekt og det gik af helvede til, og man kan ikke bare blive sur på sine vejledere, for du er afhængig af dem. Du mangler sanktionsmuligheder eller nogle der kan hjælpe dig når det går galt." Færdig ph.d.

VEJLEDERE

Vejlederne opfatter det sådan, at der et langt stykke hen ad vejen er sket et brud med den *universitære tradition*, men at der stadig er rum for forbedring. Tidligere tiders uigennemskuelighed og mangel på vejledning er erstattet af struktur og professionalisering i ph.d.-uddannelsen. Det har betydet højere gennemførelsesprocenter, lavere gennemførelsestid og mere tilfredse ph.d.-studerende. Den klassiske forestilling om at 'vi går på arbejde, fordi det er vores interesse' trives stadig, men der er også en erkendelse af at det er anderledes, når man er ph.d.-studerende på en tidsbegrænset kontrakt uden udsigt til fast ansættelse. Simple ting som personalepleje, forventninger og produktivitetsmål er man ikke vant til at tænke over på universitetet. Udenlandske ph.d.-studerende har brug for at man bistår med at formidle dansk kultur og omgangsform, inklusive mødekulturen og arbejdskulturen ved universitetet. Som vejleder skal man være opmærksom på den uligevægt, der kan være i forholdet, hvor den ph.d.-studerende er i et afhængighedsforhold. Asymmetrien er dog ikke altid en given ting, og som vejleder skal man acceptere at blive udfordret, og at der bliver stillet spørgsmålstejn ved ens arbejde. Der er et spændingsfelt imellem at betragte sine ph.d.-studerende som mindre erfarne kolleger, overfor en erkendelse af at det kan være problematisk at betragte ph.d.-studerende som studerende.

ANBEFALINGER

- Snak åbent om behovet for struktur i ph.d.-forløbet, og at behovet for struktur kan variere
- Tænk på den ph.d.-studerende / dig selv som ung forsker og ikke som studerende
- Tænk på den ph.d.-studerende / dig selv som medarbejder, med rettigheder og pligter på arbejdspladsen
- Som vejleder skal man huske anerkendelse og ros

"Jeg tror selv på professionalisering som en væsentlig styrke, altså den del af den private sektor, der handler om professionalisering, ikke nødvendigvis for at opnå stadig større produktivitet, men for at skabe klare rammer." Vejleder

"Humaniora har bevæget sig meget kraftigt imod naturvidenskab siden jeg skrev afhandling, hvor min, også meget gamle vejleder, egentligt syntes at vejledning i sig selv var suspect, fordi det var hjælp." Vejleder

AT BLIVE FORSKER

At blive forsker handler om at lære at tænke videnskabeligt indenfor sit felt og blive i stand til at håndtere forskningsprocesser.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler det om at gå fra at være studerende til at blive forsker – at lære at producere ny viden. For den ph.d.-studerende indeholder det at udføre kvalitetsforskning flere og andre aspekter end man kan læse sig til, og det kræver langt mere, end man kan tænke sig til. For at blive forsker er det springende punkt for den ph.d.-studerende derfor, at vejleder ikke blot giver et svar eller resultat, men indfører og oplærer én i selve forskningsprocessen. Oplæringen kan ske ved, at man som ph.d.-studerende får indblik i vejlederens egne forskningsprocesser ved at vejlederen uselvsk deler ud af egen viden. Som ph.d.-studerende har man brug for vejleders støtte under den usikkerhed, der er forbundet med forskning på højt plan, så den ph.d.-studerende – selv i de mest frustrerende øjeblikke – er sikker på nok at komme i mål når tid er.

Konkret handler det også om, at vejlederen ud fra sin faglige erfaring kan se de store linjer, og intuitivt og hurtigt kan fornemme om projektet er på rette vej og ellers være med til at guide tilbage – et erfarent blik her er tidsbesparende for den ph.d.-studerende.

”Man kan mærke at en vejleder har erfaring, når en vejleder kan komme op med ideer, skabe rammer og prøver at få mig til at lære. Jeg ville gerne have svar, men han ville ikke give mig dem – men han ville gerne lære mig at lære. I starten var jeg frustreret, men det er en fornuftig måde at gøre det på.”
Færdig ph.d.

”Man er jo grøn når man starter, man har aldrig tænkt på den her måde. Det med at skulle ud et sted, hvor der ikke er undersøgt noget før, det kræver en anderledes tænkning. Det er et langt større abstraktionsniveau man er ude i – det skal vejlederen hjælpe én med at takle. Man vender hele tiden tilbage til usikkerheden og den usikkerhed skal takles – det skal man lige lære, at holde sig selv rolig.” Ph.d.-studerende

VEJLEDERE

For vejlederne handler det om en gradvis opbygning af faglig selvtilid hos den ph.d.-studerende.

Som ph.d.-studerende skal man opbygge en kritisk sans overfor det man selv laver og det andre laver, inklusive vejlederen. Som vejleder kan man underbygge denne proces ved at tage eksempler frem fra afhandlinger, artikler eller anonymiserede reviews, og diskutere kvalitetskriterier. Som vejleder sidder man ofte med nogle utydelige kvalitetskriterier, en masse tavs viden, som kan ekspliciteres gennem dialogen med den ph.d.-studerende. Det handler også om, at de ph.d.-studerende skal turde risikere at få kritik.

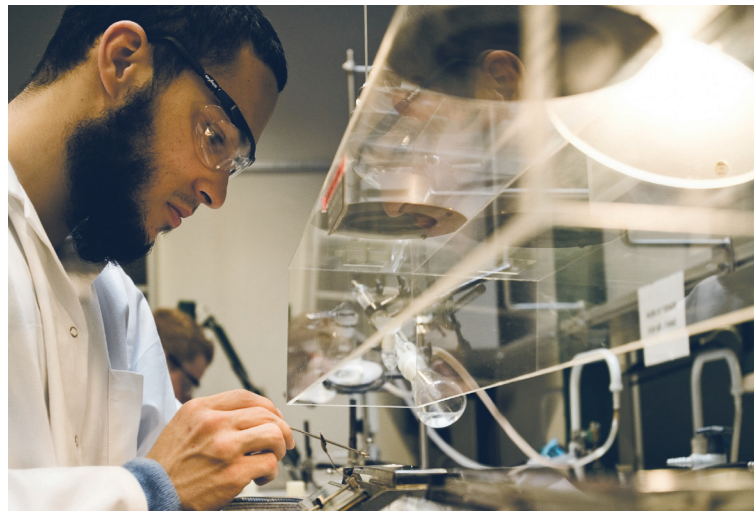
”Det er vigtigt som ph.d.-studerende, og som forsker, at man erkender at der ikke rigtig findes nogen rigtige løsninger. Der findes forskellige holdninger til et problem, og man bliver nødt til at beslutte sig for hvad man tror på.” Vejleder

ANBEFALINGER

- Justér balancen mellem at færdiggøre et produkt og nogle bredere kompetencemål i forhold til at uddanne en forsker
- Find måder at ekspliciterer den tavs viden om hvad god forskning er: Find eksempler og erfaringer, I kan snakke om

- Fx kan man evaluere tidligere afhandlinger sammen, evt. i form af et review

”Der er et dannelsesforløb over det, som gør at den ph.d.-studerende reviderer sit billede af hvad det er for et projekt han eller hun arbejder med undervejs i forløbet. Et godt vejledningsforløb skal kunne følge med i det.” Vejleder

DANNELSESREJSE

Personlig dannelsesrejse handler om at blive indlemmet i forskningsverdenen.

PH.D.-STUDERENDE

For den ph.d.-studerende handler den personlige dannelsesrejse om alt det, der ligger udover at få skrevet og afleveret sin ph.d.-afhandling – altså ikke de bekendtgørelser, der skal imødekommes, eller formaliserede sammenhænge, der kræver ens tilstedeværelse. Det er snarere de netværk der opbygges, de forskningssammenhænge man indgår i både nationalt og internationalt, de konferencer man har deltaget i, de anerkendte forskere man er introduceret til og de universiteter man har været på under udlandsopholdet. Med andre ord er det at blive en del af forskningsverdenen. Det er ikke noget, der sker af sig selv, her skal vejlederen aktivt bruge sit netværk til den ph.d.-studerendes fordel – eksempelvis arbejde aktivt på at sikre den ph.d.-studerende ophold på et anerkendt universitet og blive knyttet til den rigtige vejleder dér. Vejlederen skal med andre ord være kilde til anerkendelse for den ph.d.-studerende – både nationalt og internationalt.

”Det var gennem min vejleder jeg lærte de andre forskere at kende, internationalt. Min vejleder har et godt navn, så det var klart en døråbner. Hvis man har en god vejleder tror de andre også, at man må være en god studerende.” Postdoc

”Det er vigtigt med vejleders netværk, både nationalt og internationale netværk. Min vejleder er relativt internationalt velfunderet, og han har været god til at lave anbefalinger til brug for mit udlandsophold. Det har fungeret rigtigt godt, og det vil jeg vurdere, som en vigtig egenskab i vejledningen.”

Færdig ph.d.

”En vejleder skal udover det faglige stå inde for det man laver. Det gør han indirekte ved, at det er hans navn der står på det man laver. Han skal fungere som kilde til anerkendelse både individuelt for mig personligt, men også udadtil i mit karriereløb. Det er vigtigt at blive anerkendt – men så skal man jo også lave noget der er anerkendelsesværdigt.”

Færdig Ph.d.

”En vigtig del af vejlederrollen er at denne har en i tankerne med tanker på hvad der sker, mennesker man har gavn af at komme i kontakt med og bruger ens eget netværk til min fordel.”

Ph.d.-studerende

VEJLEDERE

For vejlederne hører det med i vejledningen at gå aktivt ind i at 'åbne forskningsmiljøet' for den ph.d.-studerende. Det gælder både deltagelse i internationale konferencer, at arrangere miljøskifte eller udlandsophold og at de ph.d.-studerende deltager i eksterne ansøgninger om projekter. Som ph.d.-studerende skal man eksponeres for fagets forskning andre steder, introduceres til de store konferencer indenfor feltet og placere sig selv i det internationale forskningsmiljø. Som vejleder kan man tage med til konferencer og introducere den ph.d.-studerende til anerkendte forskere indenfor feltet. Som vejleder kan man også skaffe de nødvendige midler til, at den ph.d.-studerende kan invitere internationale forskere til seminarer og konferencer, man er vært for.

ANBEFALINGER

- Som vejleder kan du aktivt bruge dit netværk til den ph.d.-studerendes fordel
- Snak om konferencer og relevante steder at publicere

"Ligesom man kan sige med en konference at hvis du indleverer det her paper til den her konference, så vil den blive afvist, fordi sådan er de på den konference, men hvis du går her over, så vil det være meget nemmere. Altså den slags staldtips, tror jeg er vigtigt." Vejleder

"De kommer til at kende deres felt væsentligt bedre end jeg gør, og det vil sige at nogle af de personer, som har været afgørende for dem, som har skrevet de vigtige artikler eller bøger, dem skulle de have en chance for at invitere til Danmark." Vejleder

KARRIEREUDVIKLING

Karriereudvikling handler om, at ikke alle færdige ph.d.er forsætter karrieren i universitetsverdenen.

PH.D.-STUDERENDE

For de ph.d.-studerende handler karriereudvikling om at få en åben dialog om, hvad der skal ske, når afhandlingen er afleveret og forsvaret.

For nogle er en fortsat karriere inden for universitet målet med en ph.d., men den vej er usikker, når der uddannes flere ph.d.er, end der er stillinger til. For andre er det ikke en forskerkarriere, der er drivkraften, men for alle gælder det, at det har stor betydning for ens prioriteringer i kurser og ekstraopgaver, hvilken vej man ønsker at gå. Skal man gøre sig attraktiv for instituttet eller f.eks. markere sig selv og sin forskning mere i den offentlige debat eller inden for det private erhvervsliv?

Selve projektet vil ofte følge sin egen logik, men formidlingen og artikelskrivningen kan med fordel målrettes til livet efter. Som regel har vejleder ikke megen indflydelse på, hvem instituttet ansætter, men det er vigtigt for den ph.d.-studerende at vejleder åbner for en dialog om, hvad der skal ske efter afleveringen.

”Min vejleder spurgte om jeg var interesseret i at blive her på Universitetet efter jeg var færdig. Jeg tænkte, det var rart at fortsætte her et års tid, så man ikke behøvede at tænke på OGSÅ at finde et job, når man sidder midt i den afsluttende fase.” Postdoc

”Jeg har foretaget nogle prioriteringer på et uklart grundlag fordi jeg ikke ved hvad der er ønsket af mig. Havde jeg haft en lidt klarere idé fra starten af hvad mine muligheder ville være her på stedet, så ville det være nemmere at prioritere i ekstra opgaver, så de også gav mening i et længere perspektiv. Som det er nu risikerer man at ende i et kompetence- og karriereudviklingsmæssigt hul.” Ph.d.-studerende

” Når jeg tænker karriere, så er det meget snævert i forhold til at blive ansat her. Der synes jeg, at det er et problem, at man ikke melder klart ud fra ledelsen om hvilke kriterier der lægges vægt på i forhold til ansættelse netop her. Det ligger lidt uden for selve vejledningen, men det er en del af uddannelsen alligevel.” Ph.d.-studerende

VEJLEDERE

For vejlederne handler karriereudvikling dels om at afbalancere hvor snæver eller bred ph.d.-uddannelsen bliver: Projektet skal være fokuseret, men samtidigt skal den ph.d.-studerende erhverve sig kompetencer indenfor et bredere felt. Og dels er karrieren efter ph.d.'en et emne for vejledning. Som regel er karriereafklaring et emne, der tages op på den ph.d.-studerendes foranledning, men vejlederne bidrager gerne med kontakter og som sparringspartner. I en tid hvor de færreste kan fortsætte indenfor universitetet ses det som stadigt vigtigere at hjælpe de ph.d.-studerende videre i karrieren. Mange vejledere ser MUS-samtalen som et naturligt forum til karriereafklaring, men det kan også være en del af den almindelige vejledning.

ANBEFALINGER

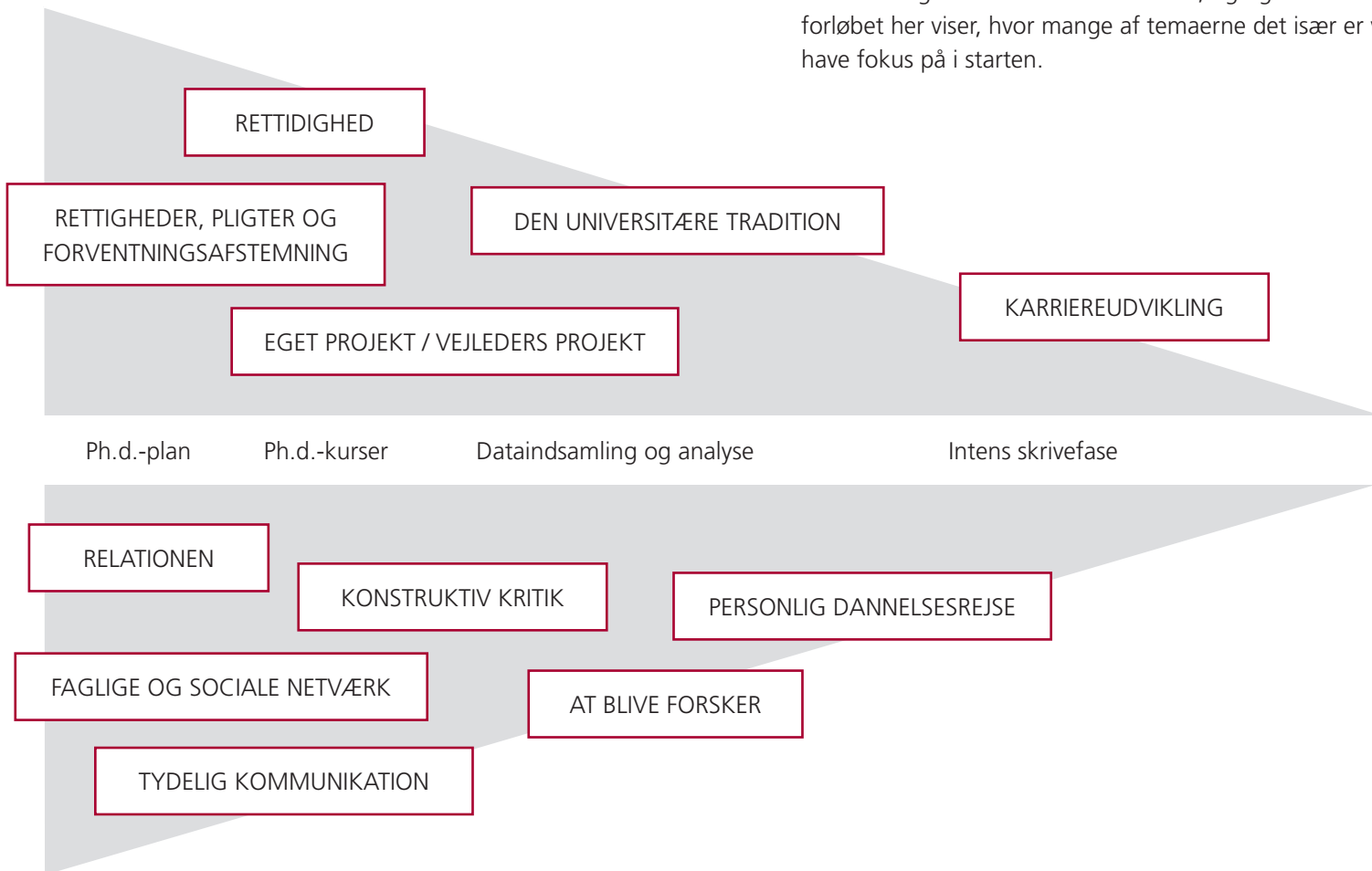
- Hav en åben dialog om karriere, så I sammen kan overveje teori og metode i lyset af din fremtidige karriere
- Som ph.d.-studerende kan du dygtiggøre dig via de udbudte generelle ph.d.-kurser, de udgør en god mulighed for at gøre din profil bredere
- Overvej hvilket potentiale afhandlingen har for videre forskning efter projektets afslutning, og finansieringsmuligheder
- Overvej om feltarbejde eller anden form for dataindsamling med fordel kan udføres i en virksomhed eller et andet forskningsmiljø, da det kan give indblik i andre områder/ virksomheder og større netværk til karriereudvikling, også udenfor universitetet

”Personligt går jeg meget op i karriereudvikling. Man arbejder sammen med personen i mindst 3 år, så interesserer det mig gevaldigt meget hvor vedkommende lander bagefter.” Vejleder

”Ambitioner har jo også noget med karriere at gøre, hvad vil du lave når du kommer ud bagefter, og der har ph.d.-projektet måske bedst af at blive snævert og målrettet og en strikt linje, men det kan godt være at den ph.d.-studerendes karrieremuligheder har bedre af at du også lige prøver at lave den teknik og den teknik, fordi du så får en bredere profil, og det synes jeg der skal være plads til.” Vejleder

”Og så i forbindelse med afhandlingen en overvejelse over, hvilken status har denne her ph.d.-afhandling for mig, er det ligesom kronen på værket eller er det starten på noget andet?” Vejleder

Vi håber, at denne pjece har inspireret jer til at snakke om tingene. Der er mange emner at få snakket om, og figuren med ph.d.-forløbet her viser, hvor mange af temaerne det især er vigtigt at have fokus på i starten.

VIDERE LÆSNING

Når I vil videre med udvikling af vejledningen, findes der masser af resurser i artikler, bøger og på nettet. Nedenfor finder I udvalgte, centrale referencer:

Dysthe, O. and Samara, A. (2006) (red.) *Forskningsveiledning på master- og doktorgradsnivå*. Abstrakt Forlag, Trondhjem, pp. 353.

Gurr, G. (2001) Negotiating the "Rackety Bridge" – a dynamic model for aligning supervisory style with research student development. *Higher Education Research and Development*, 20 (1), 81-92.

Handal, G. and Lauvås, P. (2005) Optimal use of feedback in research supervision with master and doctoral students. *Nordisk Pædagogik* 2005 (3), 177-189

Pearson, M. and Kayrooz, C. (2004) Enabling critical reflection on research supervisory practice. *International Journal for Academic Development*, 9 (1), pp 99-116.

Wichmann-Hansen, G., Eika, B. and Mørcke, A..M. (2007) Hvad findes der af litteratur om vejledning? Litteratursøgning med fokus på publicerede, evidensbaserede studier. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, 2007 (3), 11-19

Frafaldsanalysen fra Universitets- og Bygningsstyrelsen (2007) konkluderer, at god vejledning og et stærkt fagligt forskningsmiljø er afgørende for, om de ph.d.-studerende gennemfører studiet. www.ubst.dk/publikationer

”Jeg er vild med at være ph.d.-studerende. Kombinationen af frihed samtidig med at blive taget alvorligt. Den kombination er bare fantastisk.” Ph.d.-studerende

”Jeg brænder meget for det her område, fordi jeg synes det er imponerende at se hvordan man får folk ind der kravler hen over dørtretnet den første dag, og efter 3 år springer ud som et selvsikkert menneske.” Vejleder

”Det er godt at skrive ph.d. fordi det bare er så spændende. Det at finde ud af noget selv og få øje på noget der har betydning for noget, det at skabe ny viden som belyser en masse forestillinger man har – det er detektivarbejde, nervepirrende spændende.”

Ph.d.-studerende

9 788799 389902